KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE

Keski-Suomen hyvinvointialue

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet ja soveltamisohje 1.1.2027 alkaen

Sisällys

1 Johdanto 2
2 Hakemusmenettely toimeentulotukiasioissa 2
2.1 Täydentävä toimeentulotuki 3
2.1.1 Kodin irtaimisto 3
2.1.2 Lasten tarvikkeet ja harrastusmenot 4
2.1.3 Lasten perhejuhlat, tuetut lomat ja leirimaksut 5
2.1.4 Opiskeluun liittyvät menot 5
2.1.5 Kuntouttavan työtoiminnan matkakorvaus 6
2.1.6 Hautauskulut 6
2.1.7 Romanivaatetus 7
2.1.8 Muut vaatekulut 7
2.1.9 Edunvalvontakulut 8
2.1.10 Ateriamaksut tai tukipalvelumaksut 8
2.1.11 Vuokra- ja sähkökulut ja muut vakuudet 8
2.1.12 Muuttokulut 9
2.1.13 Lasten elatus ja tapaaminen 9
2.1.14 Silmälasit 10
2.1.15 Yksityisen terveydenhuollon kustannukset 10
2.1.16 Ilman oleskelulupaa ja ilman kuntamerkintää 10
2.1.17 Alkuavustus 10
2.1.18 Kansalaisuushakemus 10
2.1.19 Todistusten kääntäminen tai tulkkaus 10
2.2 Ehkäisevä toimeentulotuki 11

1 Johdanto

Toimeentulotuen myöntäminen perustuu toimeentulotuesta annettuun lakiin (1412/1997). Toimeentulotuki muodostuu perustoimeentulotuesta, jonka myöntämisestä vastaa Kansaneläkelaitos sekä täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta, jotka myöntää hyvinvointialue.

Toimeentulotuki on viimesijainen toimeentuloturvan muoto tilanteissa, joissa henkilön tai perheen tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin. Ehkäisevää ja täydentävää harkinnanvaraista toimeentulotukea myönnetään sellaisiin erityisiin menoihin, joita perustoimeentulotuki ei kata.

Täydentävän toimeentulotuen myöntämisestä on säädetty toimeentulotukilain 7 c pykälässä. Ehkäisevästä toimeentulotuesta säädetään toimeentulotukilain 1 pykälän 2 momentissa ja 8 pykälässä.

Ehkäisevän tuen myöntämisperusteista päättää hyvinvointialue. Toimeentulotukea myöntävien viranomaisten työtä ohjaavat sekä lainsäädäntö että soveltamisohjeet. Tämän ohjeen tarkoituksena on antaa tietoa siitä, miten täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään Keski-Suomen hyvinvointialueella.

Tavoitteena on työntekijöiden samansuuntainen harkinta ja hyvinvointialueen asukkaiden yhdenvertaisuuden vahvistaminen toimeentulotuesta päätettäessä. Toimeentulotukea myönnettäessä tulee käyttää yksilöllistä harkintaa, joten euromäärät ovat ohjeellisia.

2 Hakemusmenettely toimeentulotukiasioissa

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. Asiakas voi hakea samalla hakemuksella Kelan perustoimeentulotukea ja hyvinvointialueen täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Asiakkaan ei tarvitse hakiessaan tietää hakeeko täydentävää vai ehkäisevää toimeentulotukea.

Kelan siirtää hakemuksen hyvinvointialueelle, jos siihen sisältyy muita kuin perusosaan ja muihin perusmenoihin sisältyviä menoja. Vaihtoehtoisesti harkinnanvaraista toimeentulotukea voi hakea suoraan hyvinvointialueelta, jolloin hakemuksen liitteenä tulee olla perustoimeentulotukipäätös sekä muut hakemuksessa pyydetyt liitteet. Kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi hyvinvointialue voi poikkeuksellisesti myöntää ehkäisevää toimeentulotukea ilman, että Kela on ensin arvioinut ja ratkaissut asiakkaan oikeuden perustoimeentulotukeen.

Päätös toimeentulotuesta on annettava viivytyksettä viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Kiireellisissä asioissa päätös on tehtävä samana tai viimeistään seuraavana päivänä. Hakijalla on oikeus myös päästä keskustelemaan työntekijän kanssa seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt. Koska täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen edellyttää

tilanteen selvittämistä ja harkintaa, tavataan asiakas tarvittaessa henkilökohtaisesti. Henkilökohtainen keskustelu voi olla myös puhelinkeskustelu.

Asiakkaalle annetaan myönteinen tai kielteinen päätös tiedoksi kirjallisesti muutoksenhakuohjeineen. Viranhaltijapäätökseen tyytymättömällä on oikeus hakea kirjallisesti muutosta päätökseen liitetyn oikaisuvaatimusohjeen mukaisesti. Vaatimus viranhaltijapäätöksen muuttamisesta on oikeus tehdä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi.

2.1 Täydentävä toimeentulotuki

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisena erityismenot, joita ovat muut kuin toimeentulotukilain 7 a ja 7 b pykälässä tarkoitetut menot.

Lisäksi otetaan huomioon henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot. Henkilön tai perheen erityisenä tarpeena tai olosuhteena voidaan pitää esimerkiksi pitkäaikaista toimeentulotuen saamista, pitkäaikaista sairautta sekä lasten harrastustoimintaan liittyviä erityistarpeita.

Hakijalla tulee olla Kelan päätös perustoimeentulotuesta sille ajanjaksolle, jolle täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea haetaan.

Hakijan on yksilöitävä ja perusteltava täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen tarve.

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon hakijan tulona mahdollinen Kelan perustoimeentulotukilaskelman ylijäämä. Laskut huomioidaan alkuperäisen eräpäivän mukaan. Täydentävä toimeentulotuki myönnetään pääsääntöisesti maksusitoumuksena.

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää seuraavasti asiakaskohtaisesti harkiten.

2.1.1 Kodin irtaimisto

Välttämättömiin kodinhankintoihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea poikkeus- tai kriisitilanteissa. Tällaisia ovat esimerkiksi pitkään jatkunut asunnottomuus, pitkän laitoshoidon tai vankeustuomion päättyminen. Erotilanteissa välttämätön perusvarustus pääsääntöisesti katsotaan saatavan yhteisestä kodista.

Kodin irtaimistoa hankittaessa suositaan kierrätystä.

Kodinhankintoihin voidaan myöntää **enintään**:

• Sänkyyn ja patjaan	lapselle 120e, aikuiselle 150e, pariskunnalle 200e
• Pinnasänkyyn ja patjaan	50e
• Pelkkään patjaan	40e per henkilö
• Välttämättömät kodintekstiilit (sis. tyyny ja peitto)	25e per henkilö
• Ruokaryhmä	50e
• Ruokailu ja ruoanlaittovälineet	30e
• mikroaaltouuni	40e
• siivousvälineet/imuri	50e

Pesukoneen hankinnassa avustetaan enintään 250e. Pesukoneen hankintakulut voidaan myöntää pitkäaikaiselle (pääsääntöisesti perustoimeentulotukioikeus viimeisen 6kk aikana) perustoimeentulotuen asiakkaalle silloin, jos asiakkaan taloyhtiössä ei ole pesutupaa tai koneen hankinnalle on terveydelliset tai muut painavat erityisperusteet. Pesukone myönnetään ensisijaisesti maksusitoumuksena. Maksusitoumuksen maksimimäärä sisältää mahdollisen kuljetuksen ja asennuksen. Päätöstä tehdessä tarkistetaan, milloin pesukoneeseen on myönnetty tukea viimeksi ja onko takuu voimassa sekä se, korvaako kotivakuutus koneen ja mikä on koneen korjauksen kustannusarvio. Pesukoneen katsotaan kestävän pääsääntöisesti vähintään 4 vuotta.

2.1.2 Lasten tarvikkeet ja harrastusmenot

Lasten tarvikkeisiin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea, kun hankinta on välttämätön. Tarvikkeita hankittaessa suositaan ensisijaisesti käytettyjä tuotteita. Ennen päätöksen tekoa selvitetään, onko perheessä vanhempia sisaruksia, joilta on jäänyt käytettäväksi soveltuvia tarvikkeita.

Kustannuksina hyväksytään enintään:

- vaunut 200 euroa (myös tuplavaunut)
- rattaat 80 euroa
- Turvaistuin 50 euroa
- Turvakaukalo 80 euroa

Lasten harrastusvälineisiin voidaan myöntää pääsääntöisesti kuittia vastaan huomioiden välineiden käyttöikä:

- (hiihto)sukset enintään 50 euroa
- polkupyörä alle 10-vuotiaille enintään 80 euroa ja 10-17-vuotiaille enintään 100 euroa

- Luistimet enintään 20 euroa

Lasten harrastuksiin voidaan harkinnalla myöntää täydentävää toimeentulotukea tositetta tai laskua vastaan. Tukea myönnetään ainoastaan yhteen harrastukseen kerrallaan.

- 3-6 -vuotiaille 100 euroa vuodessa
- 7-17 -vuotiaille 300 euroa vuodessa

Aikuisten harrastukset kuuluvat perustoimeentulotuen perusosalla katettaviin menoihin. Terveydenhuollon hoitosuunnitelman tai moniammatillisen asiakassuunnitelman perusteella voidaan myöntää kuntoutukseen tukea uimahalli- tai kuntosalikorttina edullisimpaan kohteeseen enintään 6 kuukaudeksi. Ensisijaista on maksuttomat vaihtoehdot.

2.1.3 Lasten perhejuhlat, tuetut lomat ja leirimaksut

Ensisijaisesti tulisi hakea esimerkiksi leirimaksujen alentamista tai poistamista tapahtuman järjestäjältä. Toimeentulotukea voidaan myöntää lapsiperheille, joilla on pitkäaikainen perustoimeentulotukioikeus, tuettujen lomien omavastuuosuuteen enintään 75e yksinhuoltajaperheet, 150e muut perheet. Lasten leirimaksuihin, rippileireihin tai muihin vastaaviin leireihin voidaan myöntää 100 euroa vuodessa. Maksunalennus tulee hakea ensisijaisesti. Perhetapahtumiin voidaan myöntää 85 euroa perhettä kohden (kaste tai nimiäistilaisuus ja rippijuhlat).

2.1.4 Opiskeluun liittyvät menot

Opiskelusta aiheutuvat menot katetaan pääsääntöisesti opintotuella (opintoraha, opintolainan valtiontakaus ja asumislisä). Täydentävällä toimeentulotuella voidaan tukea opintoja, joihin on mahdollisuus saada Kelan opinto- tai työttömyys- tai kuntoutusetuutta.

Ylioppilaskunnan jäsenmaksuun voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea. Tutkintoon johtaviin opintoihin liittyvien opintojen opiskelutarvikkeisiin myönnetään enintään 550e vuodessa, josta tietokoneen hinta saa olla maksimissaan 250e.

Tukea voidaan myöntää ensimmäisen tutkinnon osalta, muutoin harkinnalla esimerkiksi työ- ja elinkeinotoimiston palveluiden suunnitelman mukaisesti.

Opiskeluihin liittyviin matkakuluihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea perustoimeentulotukeen oikeutetuille halvimman matkustustavan mukaan kohtuuttoman pitkän välimatkan vuoksi enintään 3kk ajan ja enintään 150e/kk. Jos

oman auton käyttö on välttämätöntä julkisen liikenteen puuttumisen vuoksi ja mikäli matkoihin ei tosiasiallisesti ole käytettävissä kulukorvausta tai koulumatkatukea, voidaan oman auton käyttöön myöntää täydentävää toimeentulotukea.

Omaehtoisia opintoja suorittavalle voidaan myöntää täydentävänä toimeentulotukena perustoimeentulotukeen oikeutetuille julkisen liikenteen mukaiset kustannukset tai oman auton käytöstä kilometrikorvaukset, jos julkinen liikenne ei ole käytettävissä ja mikäli matkoihin ei ole käytettävissä kulukorvausta tai koulumatkatukea. Matkakustannuksiin on mahdollista saada tukea enintään 3kk ajan ja enintään 150e/kk. Tuen myöntäminen sitä, että tukea matkakustannuksiin ei ole mahdollista saada muualta.

2.1.5 Kuntouttavan työtoiminnan matkakorvaus

Perustoimeentulotuki ei vaikuta tämän etuuden myöntämiseen. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalle voidaan korvata osallistumisesta aiheutuvista toteutuneista matkakuluista toimeentulotukena matkakorvausta halvimman matkustustavan mukaisesti. Asiakkaalle korvataan julkisen liikenteen mukaiset kustannukset tai oman auton käytöstä kilometrikorvaukset, jos julkinen liikenne ei ole käytettävissä. Matkakorvaus maksetaan, mikäli yhdensuuntainen matka ylittää 5 km. Työntekijällä on harkinnan mahdollisuus myöntää matkakorvauksia myös kilometrirajan alittavista matkoista perustuen asiakkaan terveydellisiin seikkoihin.

2.1.6 Hautauskulut

Hautausavustusta voidaan myöntää kohtuullisen suuruisiin välttämättömiin hautausmenoihin ja seurakunnanmaksuihin, kun vainaja on varaton. Ennen hautauksen järjestämistä on hyvä olla yhteydessä työikäisten sosiaalipalveluiden toimipisteeseen. Hautausavustusta haetaan vainajan nimellä, täydentävän toimeentulotuen hakemuslomakkeella. Hakemukseen merkitään pesänhoitajan yhteystiedot.

Hautausavustusta voidaan myöntää edullisimman hautaustavan ja hautauspaketin mukaan huomioiden myös verkkohautauspalvelut. ~~Tämän lisäksi kohtuulliset kuljetuskustannukset, tuhkausmaksu ja uurna sekä välttämättömät seurakunnan kulut.~~ Kohtuullisina ja välttämättöminä menoina huomioidaan:

- Arkkuhautauksessa: arkku, vainajan vaatetus ja arkkuun huolto
- Tuhkaushautauksessa: arkku, vainajan vaatetus, arkkuun huolto ja uurna
- Välttämättömät ja kohtuullisen kuljetuskustannukset kotipaikkakunnalla
- Tuhkaushautauksessa kuljetus lähimpään krematorioon ja tuhkausmaksu
- Seurakunnan välttämättömät hautaamiseen liittyvät hautapaikka- ja hautausmaksut, kuten avaus- ja peittomaksu, hautapaikka edullisimman mukaan, uurnahautauksen kohdalla sirottelu alue/muistolehto, vainajan säilytysmaksu

Hyvinvointialueen ulkopuolelle haudattaessa kuljetuskustannuksista vastaa kuolinpesä.

Mikäli hautausavustusta haetaan ennen perunkirjoitusta, hakemuksen liitteeksi pitää toimittaa vainajan pankkitilien kuolinpäivän saldotodistukset, tiliotteet kahdelta kuukaudelta ennen kuolinpäivää ja kuukaudelta sen jälkeen (mikäli saatavilla,) viimeisin verotuspäätös ja hautaamiseen liittyvät laskut. Vainajan varat pitää aina ensin kohdentaa hautauskuluihin. Jos perukirjaa ei vielä ole tehty, avustus myönnetään maksusitoumuksella hautaustoimistoon. Hautausavustus myönnetään takaisinperinnällä kuolinpesän omaisuudesta ja pesänhoitajaa pyydetään toimittamaan perukirja sen valmistuttua, jolloin päätös tarkistetaan perinnän osalta.

Jos hautausavustusta haetaan perunkirjoituksen jälkeen, toimitetaan perukirja hakemuksen liitteeksi. Lisäksi kuolinpäivän saldo-ote, tiliotteet kuolin kuukaudelta sekä seuraavalta kuukaudelta (mikäli saatavilla). Lisäksi pitää toimittaa laskut hautauskustannuksista (hautaustoimisto, seurakunta), tositteet maksetuista kuluista, mikäli ne on jo maksettu ja selvitykset mahdollisista muista hautausavustuksen myöntäjistä (esimerkiksi henkivakuutus, liikennevakuutus, valtiokonttori, ammattiyhdistys).

Omaiset eivät pääsääntöisesti vastaa vainajan veloista, mikäli kuolinpesän varat eivät riitä velkoihin, mutta kuolinpesän lukuun tekemästään velasta omaiset tilaajana vastaavat, esimerkiksi hautauskustannuksista (perintökaari 21.luku, 1 § ja perintökaari 21.luku, 4 §).

Yksinasuneille vainajille voidaan tehdä täydentävä toimeentulotukipäätös ilman Kelan perustoimeentulotukipäätöstä.

Hautausavustusta laskettaessa huomioitavia tuloja ovat vainajan tileillä olevat varat ja perukirjan mukainen omaisuus vähäistä henkilökohtaista irtaimistoa lukuun ottamatta. Syntymättömän ja alaikäisen lapsen osalta huomioidaan myös vanhempien tai huoltajien tulot sekä perheen kokonaistaloudellinen tilanne.

Lähiomaiselle voidaan myöntää kukkavihkoon 40 euroa ja hautajaisvaatteisiin 50 euroa. Lähiomaisella tarkoitetaan puolisoa, lasta, sisarusta tai vanhempaa.

2.1.7 Romanivaatetus

Romaninaisen hameen hankintaan voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea pitkäaikaiselle perustoimeentulotuen asiakkaalle kahden vuoden välein 450 euroa, tarvittaessa hakija toimittaa selvityksen edellisestä päätöksestä. Tuki myönnetään maksusitoumuksena ompelijalle, jolla on y-tunnus. Nuorelle romanihame voidaan myöntää romaanikulttuurin mukaisesti hänen aikuistuttuaan.

2.1.8 Muut vaatekulut

Välttämättömiin vaatekuluihin voidaan myöntää erityisin perustein 50 euroa mikäli vaatetusta ei ole mahdollisuutta hankkia esimerkiksi maksutta kierrätyskeskuksesta, seurakunnalta tai muualta. Erityinen peruste tuen myöntämiselle voi olla esimerkiksi pitkä vankeusrangaistus tai tulipalo.

Työkokeilussa tai kuntouttavassa työtoiminnassa oleville tai pitkäaikaisille toimeentulotukiasiakkaille voidaan huomioida harkinnalla 80 euroa työvaatteisiin, ensisijaisesti maksusitoumuksena silloin, kun työvaatteita ei tosiasiallisesti ole saatavilla työnsuorituspaikasta ja työsuorituspaikka edellyttää erillisen työvaatetuksen käyttöä.

2.1.9 Edunvalvontakulut

Edunvalvonnan palkkio, samoin kuin muut edunvalvontaan liittyvät maksut, kuten lupa-asioiden käsittelymaksut, oikeudenkäyntikulut ja Digi- ja väestötietoviraston perimät maksut voidaan myöntää täydentävänä toimeentulotukena. Perustoimeentulotuen laskelman mahdollinen ylijäämä vähennetään myönnetystä täydentävästä toimeentulotuesta. Jos asiakkaan tilivarat riittävät, hän maksaa kulut itse. Jos asiakkaan perustoimeentulotuen laskelma on pääsääntöisesti ylijäämäinen, on annettava selvitys mahdollisuudesta maksusuunnitelman laatimiseen ja miksi maksuun ei ole ollut mahdollisuutta varautua etukäteen. Jos edunvalvoja on yksityishenkilö, hyväksytään menona korkeintaan julkisen edunvalvojan käyttämät palkkiot ja tilintarkastusmaksu.

2.1.10 Ateriamaksut tai tukipalvelumaksut

Ateriamaksuihin haetaan ensisijaisesti maksujen alentamista tai poistamista. Tarvittaessa maksualennuspäätöksen odotusajalle on mahdollista hakea laskuihin maksuaikaa. Jos asiakas ei saa palvelumaksuista alennusta tai vapautusta, kokonaistilanne ja erityistarpeet huomioiden voidaan täydentävää toimeentulotukea myöntää ateriapalvelumaksuihin niiltä osin, kun kyseiset kulut ylittävät suuruudeltaan perusosan 49 prosentin osuuden, joka on laskettu kuukausittaiseksi ravintomenojen osuudeksi perusosasta. Muihin tukipalvelumaksuihin ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

2.1.11 Vuokra-, sähkö- ja muut vakuudet sekä päällekkäinen vuokra

Vuokravakuus haetaan ensisijaisesti Kelasta, eikä siihen pääsääntöisesti myönnetä täydentävää toimeentulotukea. Jos Kelalta tulee hylkäävä päätös ja asiakkaalla on esittää erityiset perusteet ja muutto arvioidaan välttämättömäksi, voidaan myöntää enintään kolmen kuukauden vuokraa vastaava vakuus maksusitoumuksena vuokranantajalle. Rahavakuus voidaan myöntää vain, kun käytössä on erillinen vuokravakuustili. Vuokravakuus voidaan myöntää määräaikaisena, mikäli muuttaa

esimerkiksi työn perässä. Päällekkäisiin vuokriin ei pääsääntöisesti myönnetä toimeentulotukea.

Vakuus myönnetään Kelan hyväksymien kuntakohtaisten vuokrarajojen mukaiseen asuntoon, jos muutto nähdään tarpeellisena. Vuokravakuutta ei makseta jälkikäteen, jos asiakas on saanut vakuuden maksettua. Vuokravakuus voidaan myöntää myös toiselle hyvinvointialueelle muuttavalle.

Sähkövakuus haetaan ensisijaisesti Kelasta. Jos Kela ei myönnä sähkövakuutta, voidaan se harkinnalla myöntää. Sähkövakuutta ei myönnetä jälkikäteen, jos asiakas on saanut vakuuden maksettua.

Vakuus kotivakuutuksen saamiseksi haetaan ensisijaisesti Kelasta. Jos Kelan päätös kielteinen, voidaan kotivakuutus riittävillä perusteilla myöntää täydentävänä toimentulotukena.

2.1.12 Muuttokulut

Muuttokulut haetaan ensisijaisesti Kelasta. Jos Kelan päätös on hylkäävä, voidaan riittävillä perusteilla myöntää täydentävää toimeentulotukea. Ensisijaisesti suositaan omatoimimuuttoa, johon voidaan myöntää enintään 100 euroa. Muuttofirman käytön ollessa välttämätöntä terveydellisin perustein, valitaan edullisin vaihtoehto, johon annetaan maksusitoumus.

~~Perustelut muuttofirman käytölle oltava selkeät esimerkiksi terveydelliset perusteet.~~
Asiakkaan tulee toimittaa kustannusarvio mahdollisuuksien mukaan kahdesta muuttofirmasta. Muuttofirma voi lähettää kustannusarvion suoraan käsittelijän sähköpostiin. Kustannusarviosta on käytävä ilmi tarvittavat tiedot kuten erittely kustannuksista ja muuttohenkilöstön määrä. Asiakasta velvoitetaan osallistumaan pakkaamiseen ja muuttoon terveyden sallimissa rajoissa.

2.1.13 Lasten elatus ja tapaaminen

Lasten tapaamiskulut haetaan Kelasta siltä osin, kun ne perustuvat sosiaalihuollon vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen. Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää tilapäisesti lapsen edun mukaisesti tapaamiskuluista aiheutuviin menoihin, kun lapsi tapaa vanhempaansa, vaikka lapsen tapaamisoikeudesta ei ole vahvistettua tai oikeuden päätöstä. Mikäli sopimusta ei ole tehty, asiakkaan pitää viipymättä varata aika lastenvalvojalle sopimuksen tekoa varten. Tukea voidaan myöntää sille ajalle, kun asiakas odottaa lastenvalvojan tapaamista, kuukausi kerrallaan. Tukea voidaan myöntää enintään kuukauden ajalta takautuvasti.

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää Kelan voimassa olevan käytännön mukaisesti toimeentulotukeen oikeutetulle vanhemmalle lapsen todellisen luona olon

mukaan. Kuluina huomioidaan lapsen perusosan ruokarahaa (49 prosenttia) vastaavat menot siltä ajalta, kun lapsi on hakijan luona. Lähivanhemman vahvistama selvitys tapaamisista tarvitaan.

Matkakuluihin voidaan myöntää tukea edullisimman vaihtoehdon mukaan, kotimaassa tapahtuvat matkakulut lapsen tapaamispaikkakunnalle. Hakijan on toimitettava selvitys tai tositteet matkakuluista.

Elatusavun osalta ohjataan hakemaan maksuhuojennusta tai –vapautusta lastenvalvojalta.

2.1.14 Silmälasit

Avustusta haetaan ensisijaisesti Kelalta perustoimeentulotukena. Jos Kela ei myönnä tukea, voidaan harkinnalla myöntää täydentävää toimeentulotukea ~~kohtuuhintaisiin~~ edullisimpiin saatavilla oleviin silmälaseihin ilman erikoiskäsittelyjä. Asiakas toimittaa kustannusarvion mahdollisuuksien mukaan kahdesta eri silmälasiliikkeestä, huomioiden myös verkkokaupat. ~~Hakemus käsitellään edullisimman, kohtuuhintaisen tarjouksen mukaisesti ilman linssien erikoiskäsittelyjä.~~ Mikäli erikoiskäsittely on välttämätön, tulee siitä olla silmälääkärin tai optikon lausunto. Piilolinsseihin ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

2.1.15 Yksityisen terveydenhuollon kustannukset

Täydentävää toimeentulotukea ei myönnetä yksityisen terveydenhoidon menoihin. Julkinen terveydenhuolto on ensisijainen ja asiakkaan tulee olla yhteydessä omalle terveysasemalle asian selvittämiseksi.

2.1.16 Ilman oleskelulupaa ja ilman kuntamerkintää

Asiakkaille, joilla ei ole voimassa olevaa oleskelulupaa ja joilla on karkotuspäätös, lähtökohtaisesti ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea. Ensisijaisesti ohjataan paperiton henkilö hakemaan kiireellistä ja välttämätöntä tukea esim. ruokaan ja lääkkeisiin Kelasta. Näissä tilanteissa asiakas ohjataan hakemaan kiireellistä ja välttämätöntä tukea esimerkiksi ruokaan ja lääkkeisiin Kelasta.

~~2.1.17 Alkuavustus~~

~~Kiintiöpakolaisten ja vastaanottokeskuksen oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden alkuavustuksien määrä: yksinasuva 900 euroa, pariskunta 1200 euroa + 250 euroa lasta kohden. Alkuavustusta myönnetään kiintiöpakolaisten ohella tarveharkinnalla myös turvapaikanhakijoille, jotka ovat saaneet oleskeluluvan.~~

Poistuu kokonaan, jatkossa kodinhankintojen mukaisesti jokaiselle tilannekohtaisesti

2.1.18 Kansalaisuushakemus

~~Täydentävänä toimeentulotukena voidaan myöntää pitkäaikaisille perustoimeentulotuen asiakkaille ensisijaisesti maksusitoumus tai rahana kuittia vastaan. Edellytetään hakemuksen tekemistä verkossa, mikäli se on mahdollista, sillä se on edullisempaa.~~

Poistuu, kansalaisuushakemukseen liittyviä kustannuksia ei pääsääntöisesti huomioida täydentävän toimeentulotuen menona. Työskentely, opiskelu ja sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen saaminen eivät yleensä edellytä Suomen kansalaisuutta, eivätkä siten ole sellaisia perusteita, joiden katsotaan oikeuttavan kansalaisuushakemuksen kustannusten huomioimiseen täydentävän toimeentulotuen menona. Mikäli hakija esittää riittävän perustellun syyn, miksi Suomen kansalaisuus on välttämätöntä suomalaisen yhteiskunnan jäsenenä toimimiselle, voidaan kulut huomioida täydentävän toimeentulotuen menona maksutositetta vastaan.

2.1.19 Todistusten kääntäminen tai tulkkaus

Työhön, koulutukseen tai muuhun välttämättömään tarvittavat todistukset voidaan harkinnalla myöntää kertaluontoisesti.

Tulkkauskustannukset Suomessa asuvalle perheenkokoajalle voidaan myöntää täydentävänä toimeentulotukena silloin, kun hänet kutsutaan perheenyhdistämishaastatteluun maahanmuuttovirastoon. Maahanmuuttovirasto edellyttää, että asiakas on maksanut tulkkauskustannukset ennen haastattelua.

2.2 Ehkäisevä toimeentulotuki

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta (Laki toimeentulotuesta 1 § 2 mom).

Riittävän varhaisella ja suunnitelmallisella käytöllä voidaan puuttua henkilöä ja perhettä uhkaaviin riskeihin ja toimeentulon ongelmiin ja pyrkiä parantamaan asiakkaan kuntoutumista, toimeentulomahdollisuuksia ja hänen edellytyksiään kohentaa sosiaalisia ja taloudellisia olosuhteitaan. Ensisijaista ehkäisevän toimeentulotuen myöntämiseen nähden on maksusuunnitelmien laadinta ja eräpäivien siirtäminen.

Ehkäisevästä toimeentulotuesta säädetään toimeentulotukilain 1 § 2 momentissa sekä 8 §:ssä. Yksiselitteisiä myöntämisen kriteereitä ja ohjeita ei ole, vaan viranhaltijat käyttävät sitä myöntäessään laajaa harkintaa. Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää muun muassa tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä

heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin (Laki toimeentulotuesta 8§).

~~Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää muun muassa tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin (Laki toimeentulotuesta 8§).~~

~~Riittävän varhaisella ja suunnitelmallisella käytöllä voidaan puuttua henkilöä ja perhettä uhkaaviin riskeihin ja toimeentulon ongelmiin ja pyrkiä parantamaan asiakkaan kuntoutumista, toimeentulomahdollisuuksia ja hänen edellytyksiään kohentaa sosiaalisia ja taloudellisia olosuhteitaan.~~

Ehkäisevän toimeentulotuen käsittelyn yhteydessä on tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan kartoitettava hakijan kokonaistilanne ja mahdolliset muut palvelu- ja tukitarpeet sekä tehdä palvelutarpeen arvio ja sosiaalityönsuunnitelma hakijan kanssa. Suunnitelman laatimisen tarpeen arvioi sosiaalihuollon ammattihenkilö.

~~Ehkäisevästä toimeentulotuesta säädetään toimeentulotukilain 1 § 2 momentissa sekä 8 §:ssä. Yksiselitteisiä myöntämisen kriteereitä ja ohjeita ei ole, vaan viranhaltijat käyttävät sitä myöntäessään laajaa harkintaa.~~

Kelan päätös perustoimeentulotuesta tulee yleensä olla ennen päätöstä, mutta ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää harkinnalla myös kiireellisessä tilanteessa, jossa henkilöllä tai perheellä ei ole toimeentulotukilaskelman perusteella oikeutta perustoimeentulotukeen tai oikeutta ei ole ratkaistu.

Ehkäisevää toimeentulotukea ei myönnetä ulosottovelkojen tai lainojen lyhentämiseen tai sakkojen maksamiseen.